

KLASIFIKACIJA SOCIOLOGIJE I SRODNIH ZNANSTVENIH PODRUČJA UNUTAR SCHEME UDK

CLASSIFICATION OF SOCIOLOGY AND RELATED DISCIPLINES
ACCORDING TO UDC

Jelena Lešaja

Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb

jelena.lesaja@nsk.hr

UDK / UDC 025.45UDK:316

027.54(497.54Zagreb):025.4

Stručni rad / Professional paper

Primljeno / Received: 6. 7. 2006.

Sažetak

Sociologija se bavi velikim brojem društvenih fenomena što je često dovodi do granica drugih znanstvenih područja, te je stoga poseban naglasak u ovom radu na iskazivanju nekih složenijih interdisciplinarnih tema (globalizacija, nasilje u masovnim medijima, školi i sportu) kao i na označivanju specifičnih sociologijskih i sociologiji srodnih znanstvenih disciplina (socijalna ili kulturna antropologija, studije roda i spola, feminizam, kulturalni studiji). U radu je tematiziran odnos sociologije kao znanosti i sheme za sociologiju unutar Univerzalne decimalne klasifikacije. Izložen je način na koji se u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici rješavaju problemi klasificiranja višepredmetnih i interdisciplinarnih djela za koja ne postoje oznake i navedene značajke pojedinih znanosti, znanstvenih područja i disciplina koje predstavljaju problem kod klasificiranja.

Cljučne riječi: Univerzalna decimalna klasifikacija; UDK; sociologija; interdisciplinarnost; višepredmetnost; kulturna antropologija; socijalna antropologija; globalizacija; kulturalni studiji; studije roda i spola; feminizam; nasilje u školi; nasilje u sportu; nasilje u masovnim medijima; Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

Summary

Sociology deals with a great number of social phenomena, which are often inter- and multidisciplinary in nature. The paper discusses the relationship between sociology as a science and its representation in the Universal Decimal Classification (UDC) scheme. The author explains some of the issues in classification of documents in the field of sociology and their content complexity and describes the practice in classification adopted by the

National and University Library in Zagreb (Croatia). The author illustrates the problem of classification of interdisciplinary subjects with the examples of globalization, violence in mass media, violence in schools, violence in sports etc. In addition, the problem of distinguishing the contents pertaining to sociology from those coming from related disciplines (e.g. social and cultural anthropology, sex and gender studies, feminism and cultural studies) is also discussed.

Keywords: Universal Decimal Classification; UDC; sociology; interdisciplinary; multisubject; cultural anthropology; social anthropology; globalization; cultural studies; sex and gender studies; feminism; violence in school; violence in sports; violence in mass media; National and University Library, Zagreb

Uvod

Klasifikacija okuplja i organizira predmete prema stupnju njihove međusobne srodnosti. Bibliotečno-bibliografske klasifikacije spadaju u klasifikacije za posredovanje znanja i uređuju znanje zabilježeno u dokumentima. Funkcija klasifikacije je dvojaka: ona služi za fizički smještaj knjižnične građe na policama prema logičnom slijedu i za sistematski ispis bibliografskih podataka u katalozima i bibliografijama.

Svaka je klasifikacijska shema u svojoj biti konzervativna i nalazi se nekoliko koraka iza znanosti čiju shemu predstavlja. Klasifikacijske sheme potrebno je revidirati vodeći računa o održavanju određene razine stabilnosti kako bi se što bolje predstavilo novo znanje koje se u knjižnicama neprestano nakuplja, ali i ono postojeće koje se iznova preispituje i redefinira.

Ono što uistinu predstavlja problem bilo kojoj klasifikaciji ljudskog znanja, pa tako i knjižničnoj, jest ispreplitanje raznorodnih znanstvenih područja. Sudeći po sadržaju publikacija s kojima se svakodnevno susrećemo, ustvrdit ćemo da više ne postoji jasna granica između društveno-humanističkih i prirodoslovno-matematičkih znanosti. Metode promatranja pojedinih prirodnih, odnosno društvenih fenomena isprepliću se i prožimaju, te se rijetko nailazi na jednostruko gledište. Broj predmeta istraživanja (posebice u društvenim znanostima) neprekidno raste; teme koje su nam do prije nekoliko godina djelovale banalno ili se o njima šutjelo, ulaze u žižu znanstvenog dijaloga, i nerijetko istom brzinom iz njega ispadaju.

Stoga klasifikacija velikog dijela knjižnične građe predstavlja izazov za sadržajne stručnjake, kojima ne preostaje drugo nego da kombiniranjem oznaka i skupina nastoje opisati sadržaj, a da se pritom koliko-toliko zadrže u okvirima koji ipak omogućuju praktičnu primjenu.

Odnos Univerzalne decimalne klasifikacije i sociologije

Sociologija se kao znanstvena disciplina javlja relativno kasno. Auguste Comte je početkom 19. st. zamislio sociologiju kao "krunu svih znanosti", disciplinu u kojoj će se prožimati ukupno ljudsko znanje. Društvenim fenomenima pristupa kao činjenicama iz empirijske stvarnosti koristeći se prirodoznanstvenom

metodologijom. Zaključit ćemo već iz tih njenih prvih koraka da je sociologija u svojoj biti višepredmetna i interdisciplinarna, što će se nadalje potvrđivati trajnim razdorom u pristupima i nizom pravaca kojima obiluje sociološka teorija. Definiranje sociologije stoga nije nikada dosljedno i iscrpno, te sve definicije više-manje ostaju na tome da je ona znanost koja se bavi proučavanjem društva, društvenih odnosa, društvenih institucija i društvenih procesa.

Danas je sociologija unutar sheme Univerzalne decimalne klasifikacije¹ smještena u skupinu društvenih znanosti pod oznakom 316, između skupine 314 *Demografija* i 32 *Politika*. Shema predviđa oznake za većinu socioloških teorija, pravaca, disciplina, uvriježenih tema, problema i predmeta proučavanja; postoje oznake za dijelove, razine i tipove društava i društvenih sustava, za društvene promjene, socijalnu psihologiju i sociologiju kulture. No, uvijek su tu specifični ili aktualni društveni fenomeni i kompleksnije znanstvene discipline koje proizlaze iz sociologije ili su joj srodne ili su pak u kombinaciji sa sociologijom, te iziskuju od klasifikatora dobru procjenu i stanovitu domišljatost i kreativnost.

U ovom će radu biti govora o upravo takvim djelima za koja ne postoje "gotove" oznake, te o jednoj disciplini koja se pri zadnjoj preradbi tablica odcijepila kao zasebna.

Socijalna, odnosno kulturna antropologija ili etnologija?²

Antropologiju se u osnovi dijeli na fizičku ili biološku, socijalnu ili kulturnu i na filozofsku antropologiju. Ono što se u početku u Americi promišljalo pod kulturnom, a u Britaniji pod socijalnom antropologijom, to je u europskoj tradiciji bila etnologija. Iako je granica u razlučivanju socijalne od kulturne antropologije vrlo tanka (i jedna i druga nastoje zahvatiti totalnog čovjeka), može se reći da razlika postoji u pristupu, odnosno perspektivi jer kulturna polazi od čovjekovih materijalnih i duhovnih proizvoda, a socijalna od čovjekovih predodžbi i oblika društvenih odnosa i organizacije.³ Lévi-Strauss će pak reći da etnografija, etnologija i kulturna, odnosno socijalna antropologija nisu tri različite discipline nego tri etape jednog istraživanja gdje antropologija od etnografije i etnologije preuzima temelj i izvodi zaključke.⁴

Iz perspektive sadržajne obrade, odnosno za klasifikatora koji nastoji što preciznije klasificirati građu unutar skupine i korisniku ponuditi točnu informaciju,

¹ Rad se oslanja na izdanje tablica koje se koristi u praksi NSK: Univerzalna decimalna klasifikacija. Prvo hrvatsko srednje izd. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2005-2007. I. dio : Društvene i humanističke znanosti.

Dalje u tekstu: UDK.

² Ovdje neće biti govora o klasifikaciji etnografije i etnologije odnosno skupine 39 i 572.9, već ćemo ih se samo dotaknuti kako bismo naglasili probleme pri klasifikaciji antropologije.

³ Skledar, Nikola. Osnove znanosti o kulturi. Zaprešić : Visoka škola za poslovanje i upravljanje "Baltazar Adam Krčelić", 2002. Str. 49.

⁴ Prica, Ines. Mala europska etnologija. Zagreb : Golden marketing, 2001. Str. 88.

granica (i uopće upitnost postojanja granice) između socijalne, odnosno kulturne antropologije i etnografije/etnologije predstavlja itekako velik problem. Ako posegnemo za literaturom koja nastoji definirati i razgraničiti ili pak osporiti i negirati postojanje tih triju disciplina, nailazimo na pozamašan broj teorija i polemika, po obujmu i specifičnosti gotovo nalik nekoj popratnoj disciplini.

Pri klasifikaciji i predmetnoj analizi u NSK razlikujemo socijalnu od kulturne antropologije, u čemu nam je najveći orijentir u odluci termin koji rabi sam autor ili recenzent, a ako nigdje nije jasno istaknuto pripada li djelo kulturnoj ili socijalnoj antropologiji, procjenjujemo sami služeći se predloškom, bivšim radovima istog autora (ako ih ima), podacima o autoru, katalozima drugih knjižnica i slično.⁵

Socijalna antropologija u NSK dobiva oznaku 316:572, odnosno sociologija naprama fizička ili biološka antropologija, npr.:

316:572

EVANS-Pritchard, Edward Evan

Socijalna antropologija / Edvard Evan Evans-Pričard ; izbor i prevod Predrag Stojović ; predgovor Mirjana Prošić-Dvornić. – Beograd : Prosveta, 1983. (Novi Sad : Prosveta). – 395 str. ; 17 cm. – (Biblioteka XX vek ; 59)

“Tekstovi ... su uzeti iz sledećih Evans-Pričardovih knjiga: A history of anthropological thought, Essays in social anthropology, The NUER – a description of the modes of livelihood and political institutions of a Nilotic people” → poleđina nasl. lista. – Izv. oblik autorova imena: Edward Evan Evans-Pritchard. – Socijalna antropologija Evans-Pričarda: str. 7-37. – Bibliografske bilješke uz tekst.

I. Socijalna antropologija—Eseji i studije

Kulturnoj antropologiji dodjeljuje se oznaka 316.7:572, odnosno sociologija kulture naprama fizička ili biološka antropologija, npr.:

316.7:572](031)=111

ENCYCLOPEDIA of cultural anthropology / editors David Levinson, Melvin Ember. – 1st ed. – New York : Henry Holt and Company, 1996. – 4 sv. ; 29 cm. – (A Henry Holt Reference Book)

Stv. nasl. svezaka preuzeti s hrpta. – Bibliografija uz tekst.

ISBN 0-8050-2877-3

Vol. 1 : A – D. – XXXII, 363 str.

Vol. 2 : E – L. – Str. 365-720

I. Kulturna antropologija—Enciklopedija

⁵ U predmetnom sustavu Kongresne knjižnice sa socijalne i kulturne antropologije kao s neusvojenih pojmova upućuje se na etnologiju, što s obzirom na njeno “europsko podrijetlo” zvuči paradoksalno.

Najvažnije je odlučiti se za prvu UDK oznaku jer ona određuje smještaj dokumenta na polici ili u bibliografiji. Pritom moramo biti svjesni da će navedene znanstvene discipline biti smještene na različitim, pa i udaljenim mjestima: socijalna antropologija na početku, a kulturna na kraju skupine 316, dok će etnografija biti na posljednjem mjestu društvenih znanosti, na dalekoj skupini 39, a etnologija čak na 572.9. Radi potpunijeg dobivanja informacija možemo nakon prve oznake navesti sve one koje smatramo nužnima za pobliže označivanje sadržaja, npr.:

39.01

316:572

316.7:572

572.9

PRICA, Ines

Mala europska etnologija / Ines Prica. – Zagreb : Golden marketing, 2001. (Zagreb : Horetzky). – 271 str. ; 21 cm

Bibliografija: str. 251-265. – Imensko kazalo. – Summary / translated by Nina Helen Antoljak.

ISBN 953-212-050-5

I. Etnologija—Osnovni pojmovi II. Socijalna antropologija—Osnovni pojmovi III. Etnografija—Načela IV. Kulturna antropologija—Osnovni pojmovi

Komentar. Analizom sadržaja utvrđeno je da dokument pripada etnologiji, no autorica se ovdje bavi i problematikom kulturne i socijalne antropologije te su radi potpunijeg pretraživanja dodane oznake za navedene discipline. Oznaka 39.01 ne postoji kao takva u UDK tablicama, ali se radi potrebe Kataloga NSK (zbog logičnijeg slijeda pri pretraživanju) iza oznake 39 dodaje posebna pomoćna oznaka .01 koja se u većini društvenih znanosti rabi kad se želi istaknuti da je riječ o teoriji određene struke.⁶

316.7:572

316:572

008

SKLEDAR, Nikola

Osnove znanosti o kulturi / Nikola Skledar. – Skraćeno i izmijenjeno izd. – Zaprešić : Visoka škola za poslovanje i upravljanje “Baltazar Adam Krčelić”, 2002. ([S. l.] : Intergrafika). – 207 str. ; 24 cm

⁶ Iako unutar fizičke, odnosno biološke antropologije postoji oznaka 572.9 *Specijalna antropogeografija. Etnologija. Pojedine rase*, ona se u NSK ne koristi kao prva oznaka (naravno, ukoliko sadržaj nije prikazan s biološkog aspekta) zbog toga što bi se u tom slučaju vrlo slična građa razdvojila – etnografija bi bila smještena pod oznakom 39 i pripadala društveno-humanističkim znanostima, dok bi se etnologija smjestila unutar prirodnih znanosti pod oznakom 572 *Antropologija*. Ipak, oznaka 572.9 nadodat će se oznaci 39.01 zbog potpunijeg pretraživanja.

Bibliografija: str. 199-202 i uz tekst. – Imensko kazalo.

ISBN 953-96539-0-8

I. Kulturologija—Osnovni pojmovi II. Kulturna antropologija—Osnovni pojmovi III. Socijalna antropologija—Osnovni pojmovi

Komentar. Osim oznaka za kulturnu i socijalnu antropologiju, dodana je i oznaka 008 *Civilizacija i kultura.*

Globalizacija

Globalizacija je jedan od najučestalijih termina u novijoj znanstvenoj literaturi. Pojedini se autori zaista trude oko pročišćavanja samog pojma i njegova (re)definiranja, no globalizacija i dalje predstavlja jedan sveobuhvatni termin za recentne svjetske procese i promjene (internacionalizaciju, modernizaciju, amerikanizaciju), te nastojanja i trendove u modernome globalnom društvu. Studije o globalizaciji zahvaćaju i uzimaju u obzir više područja ljudskog djelovanja od ekonomije, politike, sociologije, kulture, pa sve do ekologije i tehnologije, a tema mnogih radova jest upravo utjecaj globalizacije na pojedina društva ili na segmente društveno-političkog i kulturnog života.

Ponekad se doista teško odlučiti kojoj struci djelo pripada, jer ako već odlučimo da je aspekt društveni, ostaje nam procjena gledišta koje može biti sociološko, ekonomsko, političko ili pak kulturološko.

U UDK shemi za sociologiju ne postoji oznaka za globalizaciju, već je ona utvrđena dogovorom klasifikatora u NSK. Oznaka 316.42.063.3 dobivena je kombiniranjem glavne i posebne pomoćne oznake unutar 316.4, oznake za društvene procese i društvenu dinamiku. 316.42 je oznaka za društvene promjene u globalnim društvima, društveni razvitak i sociologiju razvoja, a kombiniran je s pomoćnom oznakom za integraciju, približavanje ili zbližavanje te dediferencijaciju, npr.:

316.42.063.3

BECK, Ulrich

Što je globalizacija? : zablude globalizma – odgovori na globalizaciju / Ulrich Beck ; [prijevod Iva Krtalić]. – Zagreb : Vizura, [2003.] ([S. l. : s. n.]). – 389 str. ; 19 cm. – (Biblioteka Novi poredak)

Prijevod djela: Was ist Globalisierung?. – Podatak o god. izdavanja preuzet iz CIP zapisa. – Bilješka o autoru na omotu. – Preporučena bibliografija: str. 387-389; bibliografske bilješke uz tekst.

ISBN 953-6957-11-6

I. Globalizacija—Sociološko gledište II. Globalizacija—Ekonomsko gledište

I ovdje je poželjno dodati oznake iz srodnih ili tematiziranih struka radi potpunijeg pretraživanja, npr.:

339.9(497.5)(082)

316.42.063.3(082)

GLOBALIZACIJA i njene refleksije u Hrvatskoj / priredio Matko Meštrović.
– Zagreb : Ekonomski institut, 2001. ([S. l.] : Tiskara Trešnja). – 283 str. ; 24 cm

Bibliografija uz većinu radova ; bibliografija i bilješke uz tekst. – Summaries.
ISBN 953-6030-23-3

I. Globalizacija—Socijalni aspekti II. Globalizacija—Ekonomsko gledište
III. Globalizacija—Hrvatska

Komentar. Prva UDK oznaka 339.9 stavljena je za međunarodno, odnosno globalno gospodarstvo i međunarodne gospodarske odnose stoga što sadržajem publikacije dominira ekonomski aspekt. Oznakom 316.42.063.3 obuhvatio se sociološki aspekt radova.

316.42.063.3

327.39:339.9](497.5)

ŠIMLEŠA, Dražen

Četvrti svjetski rat : globalni napad na život / Dražen Šimleša. – Zagreb : Što čitaš?, 2006. – 161, 200 str. ; 24 cm

Nasl. str. prištampnog rada: Drugačiji svijet je moguć : priče iz našeg dvorišta. – Oba teksta tiskana su u međusobno obratnim smjerovima. – Bibliografija.

ISBN 953-7200-09-4

I. Globalizacija—Kritike

Komentar. Autor je sociolog te je stoga dokument smješten unutar sociologije. Druga oznaka 327.39 *Integracijski pokreti i savezi na jezičnoj, etničkoj, vjerskoj, zemljopisnoj i/ili drugoj osnovi* naprama 339.9 *Globalno gospodarstvo* odnosi se na drugi rad unutar publikacije u kojem se tematizira položaj Hrvatske u globalnim ekonomsko-političkim zbivanjima.

316.42.063.3:339.1

339.1:32

316.728"199/200"

KLEIN, Naomi

No logo : bez prostora, bez izbora, bez posla, bez logotipa / Naomi Klein ; s engleskog prevela Zdenka Kraljević. – Zagreb : V.B.Z., 2002. (Ljubljana : Tiskarna Ljubljana). – 364 str. : ilustr. ; 24 cm. – (Biblioteka Tridvajedan ; knj. 5)
Prijevod djela: No logo. – Bilješke: str. 318-340. – Bibliografija: str. 361-363.
ISBN 953-201-185-4 (meki uvez)

I. Antiglobalizam—načela II. Globalizacija—Libertarijanska kritika

Komentar. Oznaka iz sociologije 316.42.063.3 kombinirana je s oznakom 339.1 *Opća pitanja trgovine i tržište kao takvo*. Druga je oznaka kombinacija spomenute UDK oznake za tržište s oznakom za politiku, a treća se odnosi na životni stil i sociologiju svakodnevnice.

Kulturalni studiji

Pojam kulture gotovo je nemoguće definirati odnosno razgraničiti, ograničiti i predvidjeti, već samim time što je ona kao termin multidiskursivna. Za diskurs kulturalnih studija Dean Duda reći će da se “opire, na različite načine, svakom od triju tradicionalno ključnih epistemoloških elemenata (disciplina, predmet istraživanja, metode istraživanja), štoviše, temelji se na njihovu potkopavanju”.⁷ Građa iz “područja” kulturalnih studija za klasifikatora koji treba odrediti struku predstavlja velik problem. Uglavnom se radi o dvojbi između književne teorije, sociologije, sociološke teorije, kulturne antropologije, medijskih studija, povijesti i teorije umjetnosti i filozofije kulture. Najveći broj studija stoga je označen oznakama koje pripadaju razdvojenim skupinama odnosno 316.7 *Sociologija kulture*, 82.0 *Književna teorija* i 130.2 *Filozofija kulture*. Jasno je da u slučaju kulturalnih studija oznaka 316.7 smještena unutar sheme za sociologiju ne znači da djelo doista pripada sociološkoj teoriji već da na jedan kompleksan način razlaže pojedini kulturni fenomen i njegove efekte unutar društva. Npr.:

316.7

FROM sociology to cultural studies : new perspectives / edited by Elizabeth Long. – 1st published. – Malden, Mass. ; Oxford : Blackwell Publishers, 1997.

– XI, 529 str. ; 26 cm

Bibliografija i bibliografske bilješke uz svaki rad. – Kazalo.

ISBN 1-57718-012-7

I. Kulturalni studiji—Sociologija—Odnos II. Sociologija—Studija III. Kultura—Studija

316.7(035)

82.0:316.7](035)

130.2(035)

GILES, Judy

Studying culture : a practical introduction / Judy Giles and Tim Middleton.

– 1st published. – Oxford ; Malden : Blackwell, 1999. – XI, 280 str. : ilustr., zemljop. crteži ; 26 cm

Bibliografija: str. [264]-277. – Kazalo.

ISBN 0-631-20621-3

I. Kulturalni studiji—Osnovni pojmovi

⁷ Duda, Dean. Kulturalni studiji : ishodišta i problemi. Zagreb : AGM, 2002. Str. 11.

Ponekad je tri navedene oznake potrebno kombinirati s još jednom za specifičnu struku kao u sljedećem primjeru gdje se radi o kombinaciji kulturalnih studija i feminističke teorije.

305-055.2:316.7

130.2

82.0:316.7

THORNHAM, Sue

Feminist theory and cultural studies : stories of unsettled relations / Sue Thornham. – 1st published. – London : Arnold ; New York : Oxford University Press, 2000. – VIII, 230 str. ; 25 cm. – (Cultural studies in practice)

Bibliografija: str. [199]-217; bibliografske bilješke uz svako poglavlje. – Kazala. – Str. [IX]: Predgovor / John Storey, Graeme Turner.

ISBN 0-340-71897-8

I. Feministička kulturalna teorija—Eseji i studije II. Kulturalni studiji—Feministička teorija

Komentar. Prva UDK oznaka za studije roda i spola i za feminizam stavljena je u odnos s oznakom za sociologiju kulture.

Feminizam i studije roda i spola

Riječ je o kombinaciji disciplina, teorija i diskursa slične tematike koji su se u preradbi UDK tablica iz 1998. okupili unutar društvenih znanosti pod oznakom 305. Prije toga, velik je dio feminističke teorije i rodno/spolne problematike bio klasificiran na sada nepostojećoj oznaci 396⁸ *Feminizam. Žena i društvo. Položaj žene*, unutar etnografije/etnologije, između 395 *Društveni običaji* i 397 *Primitivni narodi*. Druga je mogućnost bila oznaka 316.66 *Društveni položaj* uz dodavanje opće pomoćne oznake za osobe (*Tablica 1k*), npr., društveni položaj žena 316.66-055.2 ili pak unutar 32 *Politika* ako se problemu pristupalo iz političkog, odnosno aktivističkog kuta. Uz oznaku 305 u NSK se još uvijek koriste i oznake iz politike i sociologije. Svako djelo s feminističkog gledišta, bez obzira na konkretni predmet (status i prava žena, ali i problemi društvene organizacije, kulture, znanosti, povijesti itd.) okupljaju se pod oznakom 305. Isto vrijedi i za *gay* i lezbijске studije, bilo kakvo problematiziranje rodnog i spolnog identiteta, te ljudskih prava vezanih uz rodno/spolnu tematiku ako aspekt nije pravni. Razlika se može dobiti dodavanjem opće pomoćne oznake za osobe. Feminizam tada uz oznaku 305 dobiva opću pomoćnu oznaku za žene -055.2, a *gay* i lezbijске studije oznaku za osobe specifične rodne ili spolne orijentacije -055.3. Kao i u drugim već spomenutim primjerima, i ovdje se preporučuje kombiniranje s drugim strukama. Npr.:

⁸ Univerzalna decimalna klasifikacija. Prvo srpskohrvatsko srednje izd. Beograd : YUBIN, 1991- . I. deo : Sistematske tablice.

305-055.2

159.922.1:305

BUTLER, Judith

Bodies that matter : on the discursive limits of "sex" / Judith [P.] Butler. – New York ; London : Routledge, 1993. – XII, 288 str. ; 23 cm

Bibliografske bilješke: str. [243]-284. – Kazalo.

ISBN 0-415-90366-1

I. Feminizam—Pitanje spola i roda II. Rodni identitet—Feminističko gledište
III. Spolne razlike—Feminističko gledište

Komentar. Uz oznaku za feminizam, dodana je oznaka za psihologiju spolo-
va naprama 305 kako bi se naglasilo feminističko gledište.

305(063)

KONFERENCIJA Transgresija roda: spolna/rodna ravnopravnost znači više
od binarnosti (2005 ; Zagreb)

Transgresija roda : spolna/rodna ravnopravnost znači više od binarnosti :
zbornik konferencijskih radova / [urednici Jelena Poštić i Amir Hodžić ; prije-
vod Kristina Grgić ... et al.]. – Zagreb : Ženska soba – Centar za prevenciju,
istraživanje i suzbijanje seksualnog nasilja i žensku seksualnost : CESI – Cen-
tar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje, 2006. – 335 str. ; 24 cm

Prema predgovoru, zbornik sadrži radove prikazane na Konferenciji Transgre-
sija roda: spolna/rodna ravnopravnost znači više od binarnosti, održanoj od 7.
do 9. listopada 2005. u Zagrebu. – Bibliografija uz pojedine radove.

ISBN 953-99558-5-8 (Ženska soba)

I. Transrodnost—Interdisciplinarni pristup II. Ravnopravnost spolova—Zbor-
nik III. Rodni identitet—Zbornik IV. Spolni identitet—Zbornik V. Ravno-
pravnost rodova—Zbornik

Komentar. Oznaka 305 ostavljena je bez dodatne opće pomoćne oznake za
osobe zbog toga što su sadržaj publikacije problemi koji nastaju pri određenju
spola i roda, te čitav spektar rodno/spolnih identiteta.

316.624-052-055.3(497.5)

305-055.3(497.5)

343.615-052-055.3(497.5)

PIKIĆ, Aleksandra

Nasilje nad lezbijkama, gejevima i biseksualnim osobama u Hrvatskoj : iz-
vještaj istraživanja / Aleksandra Pikić, Ivana Jugović. – Zagreb : Lezbijska
grupa Kontra, 2006. – (Biblioteka Kontra ; knj. 2)

ISBN 953-98889-1-3

I. Homoseksualci—Žrtve nasilja—Hrvatska II. Lezbijke—Žrtve nasilja—
Hrvatska III. Biseksualci—Žrtve nasilja—Hrvatska IV. Seksualna orijentaci-
ja—Iskazivanje

Komentar. Prva UDK oznaka sastavljena je od oznake za devijantno ponašanje i socijalnu patologiju i opće pomoćne oznake za žrtve i osobe specifične spolno/rodne orijentacije. Ista je opća pomoćna oznaka dodana trećoj UDK oznaci koja se nalazi unutar prava i označava tjelesnu povredu, napad i zlostavljanje.

261.627

22.06:305-055.2

305-055.2:2

MATKOVIĆ-Vlašić, Ljiljana

Žena i Crkva / Ljiljana Matković-Vlašić. – 2. dopunjeno izd. – Zagreb : Multigraf, 2002. (Zagreb : Multigraf). – 190 str. : ilustr. ; 20 cm

Slika autorice i bilješka o njoj na omotu. – Bibliografija: str. 186-187.

ISBN 953-6060-14-0

I. Feministička teologija—Osnovni pojmovi II. Feministička teologija—Biblijske osnove

Komentar. Osim oznake 261.627 *Feministička teologija*, dokumentu je dodana oznaka 22.06 *Hermeneutika* naprama 305-055.2, što ovdje označuje “žensku” interpretaciju Biblije (ali, ukoliko se ne specificira općom pomoćnom oznakom -051 *Osobe kao subjekti ...* ili -052 *Osobe kao objekti*, može označivati i biblijske ženske likove ili pak ženu kao temu u Bibliji. Treća oznaka 305-055.2:2 korištena je zbog potrebe da se svu feminističku teoriju i rodno/spolne studije okupi na jednome mjestu. Ovdje, dakle, dvotočka ne označuje utjecaj religije na rodne studije, već feministički pogled na religiju odnosno teologiju.

Nasilje u masovnim medijima, nasilje u školi i nasilje u sportu

Nasilje unutar obitelji, kao i *mobbing*, *bullying* i sl. tek posljednjih desetljeća izranjaju iz prešućivane tame i prestaju biti privatnom stvari, te se na njih počinje gledati kao na ozbiljne društvene probleme. Pažnju znanstvene zajednice sve više zaokupljaju razni oblici zlostavljanja i nasilja vezani uz pojedine društvene skupine i situacije. Nasilje postaje uočljivo i sveprisutno počevši od škole, radnog mjesta, preko ulica i stadiona do televizije i filma.

Nasilje u školi odnosi se na učenike i njihove međuodnose, ali i na učitelje i roditelje: “Nasilništvo obuhvaća psihološko, emocionalno, socijalno ili tjelesno uznemiravanje jedne osobe od strane druge ... Djeca ga mogu doživljavati u školi ili na putu do škole i iz škole.”⁹ Nasilje u školi uključuje i upotrebu oružja i sve oblike kaznenih djela. Problem se uglavnom obrađuje s tri aspekta: psihološkog, pedagoškog i društvenog. Društveni se aspekt označuje oznakom 316.624.3 *Devijantno ponašanje*, smještenom unutar socijalne psihologije, a koja se kombinira s općom pomoćnom oznakom za osobe. Npr.:

⁹ Field, Evelyn M. Živjeti bez nasilja : kako pomoći djeci da izađu na kraj sa zadirkivanjem i nasiljem. Zagreb : Naklada Kosinj, 2004. Str. 17.

37.064.3-057.874-055.25

316.624.3-057.874-055.25

159.922.7-055.25

SIMMONS, Rachel

Ženski bullying : skrivena kultura agresije među djevojkama / Rachel Simmons ; s engleskoga preveo Luka Bekavac. – Zagreb : V.B.Z., 2005. (Ljubljana : Tiskarna Ljubljana). – 279 str. ; 24 cm. – (Biblioteka Ambrozija / V.B.Z., Zagreb ; knj. 116)

Prijevod djela: Odd girl out. – Bibliografija: str. 253-263 i uz tekst. – Imensko i predmetno kazalo.

ISBN 953-201-513-2

I. Nasilje u školi—Djevojčice—Prevenција i kontrola II. Agresivnost—Djevojčice III. Zlostavljanje—Djevojčice—Škole IV. Djevojčice—Međusobni odnosi V. Učenice—Međusobni odnosi

Komentar. UDK oznaka 37.064.3 koja označuje veze između učenika ili studenata, te oznaka 316.624.3 za devijantno ponašanje upotpunjene su općom pomoćnom oznakom -057.874 za školsku djecu i oznakom -055.25 za djevojčice. Posljednja je oznaka iz dječje psihologije, pedologije odnosno pedopsihologije.

Nasilje u sportu odnosi se na verbalno i fizičko maltretiranje od strane sportaša, trenera, navijača ili roditelja mlađih sportaša. Kontaktni sportovi, ali i neki natjecateljski poput nogometa, *baseballa* i košarke sadrže agresivne taktike, ali ono što se ovdje smatra nasiljem izlazi izvan okvira sportskog ponašanja.¹⁰ Sa sociološkog aspekta ta se tematika najčešće obrađuje promatranjem pojedinih navijačkih skupina, te se takve studije uglavnom označuju oznakom 316.723 *Supkulture i kulture različitih društvenih grupa* u odnosu na sport. Npr.:

316.723-053.6:796](410)

316.353-053.6:796](410)

796.332.073:316](410)

BRIMSON, Dougie

Tajne nogometnog huliganizma : kako se mijenjala slika nogometnog nasilja / Dougie Brimson ; [s engleskoga prevela Dragana Grozdanić]. – Zagreb : Celeber, 2006. – 200 str. ; 23 cm. – (Biblioteka “X” ; knj. 40)

Prijevod djela: Barmy army.

ISBN 953-6825-63-5

I. Nogometni navijači—Velika Britanija II. Nasilje u sportu—Velika Britanija

Komentar. UDK oznaci za supkulture i kulture različitih društvenih skupina dodana je opća pomoćna oznaka za mlade osobe naprama 796 *Sport*. Druga UDK

¹⁰ Violence in sports [citirano: 2006-06-21]. Dostupno na: http://en.wikipedia.org/wiki/Violence_in_sports [citirano: 2006-06-21]

oznaka 316.353 *Namjenske i organizirane grupe*, također se kombinira s općom pomoćnom oznakom za osobe i s oznakom za sport. Posljednja oznaka 796.332.073 oznaka je za nogomet sa specijalnom pomoćnom oznakom za sportske navijače, dok 316 *Sociologija* označuje aspekt.

Nasilje u masovnim medijima odnosi se na utjecaj medija na društvo, na način predstavljanja takva sadržaja, gledateljsku recepciju i dugoročne posljedice koje njihovo nekritičko konzumiranje može u konačnici imati za pojedinca i društvo. U NSK se oznaka 316.77 *Društvena komunikacija. Sociologija komunikacije* redovito koristi za medijske studije i masovne medije uopće ako se problematiziraju s društveno-kulturnog aspekta. U slučaju nasilja u masovnim medijima, 316.77 kombinira se s oznakom 316.624 *Devijantno ponašanje i socijalna patologija*. Npr.:

316.77:316.624

316.624:316.77

POTTER, W. James

On media violence / W. James Potter. – Thousand Oaks ; London ; New Delhi : Sage Publications, cop. 1999. – VIII, 304 str. ; 24 cm

Bilješka o autoru: str. 304. – Bibliografija: str. 257-285. – Kazala.

ISBN 0-7619-1638-5

I. Nasilje—Medijska prezentacija II. Masovni mediji—Društveni utjecaj III. Nasilje u masovnim medijima—Studija

Zaključak

Za knjižnicu i njezin katalog znanje koje je u određenom dokumentu pohranjeno, odnosno informacija u bilo kojem obliku nema svoju svrhu sve dok je nije moguće smjestiti i dovesti u odnos s drugim informacijama, odnosno dokumentima istog ili srodnog sadržaja. Za razliku od abecednog razmještaja dokumenata, stručni, odnosno sadržajni razmještaj zahtijeva već unaprijed osmišljenu podjelu znanja, bilo da ona obuhvaća sva područja ljudskog znanja ili raspoređuje samo znanje unutar specifičnoga predmetnog područja.

S obzirom na to da je jedna od značajki UDK ta da je ona aspektna klasifikacija, problemi u klasificiranju nastaju kada su djela višepredmetna i interdisciplinarna. Klasifikatori nastoje takve dvojbe riješiti internim dogovorom kako bi odabir UDK oznaka bio logičan i u skladu s knjižničnim fondom i profilom korisnika, ne odstupajući pritom od UDK sheme i poštujući osnovna pravila kombiniranja. Od presudne je važnosti dokumentiranje načelnih rješenja i stvaranje normativne baze podataka, te njeno ažuriranje i usklađivanje s katalogom.

Iako poneko rješenje nije uvijek i najbolje, potrebno je dogovor poštivati kako bi fizičko okupljanje srodne građe uopće bilo moguće, dok će pomoć pri pretraživanju kataloga biti navođenje više UDK oznaka za iskazivanje višeaspektnosti određenog djela.

LITERATURA

Duda, Dean. Kulturalni studiji : ishodišta i problemi. Zagreb : AGM, 2002.

Field, Evelyn M. Živjeti bez nasilja : kako pomoći djeci da izađu na kraj sa zadirivanjem i nasiljem. Zagreb : Naklada Kosinj, 2004.

Prica, Ines. Mala europska etnologija. Zagreb : Golden marketing, 2001.

Skledar, Nikola. Osnove znanosti o kulturi. Zapešić : Visoka škola za poslovanje i upravljanje "Baltazar Adam Krčelić", 2002.

Violence in sports [citirano: 2006-06-21]. Dostupno na: http://en.wikipedia.org/wiki/Violence_in_sports

Univerzalna decimalna klasifikacija. Prvo hrvatsko srednje izd. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2005-2007. I. dio : Društvene i humanističke znanosti.

Univerzalna decimalna klasifikacija. Prvo srpskohrvatsko srednje izd. Beograd : YUBIN, 1991- . I. deo : Sistematske tablice.